
Fråga om en handläggare vid en länsstyrelse uppträtt på ett sådant sätt vid handläggningen av ett ärende att den sökande känt sig tvingad att justera sitt yrkande, m.m.

Anmälan

AA anmälde Länsstyrelsen i Norrbottens län för brister i handläggningen av ärenden rörande registrering av licensområden för älgjakt m.m. Han anförde i huvudsak följande. I samband med att han trädde ur ett älgskötselområde kontrollerade han med länsstyrelsen om det var möjligt att återfå två enkalvslicenser. Han fick vid ett telefonsamtal med länsstyrelsens handläggare ett positivt besked men fick senare ett skriftligt besked om att det inte var möjligt. Han skickade ett brev med frågor om detta till länsstyrelsen den 19 juli 2005 men fick aldrig något svar. Han önskade att betala fällavgiften för en älg direkt till länsstyrelsen men hänvisades till en kontaktmans privata postgironummer.

Utredning

Inledningsvis hämtades länsstyrelsens akt i licensärendet in. Av handlingarna framgick i huvudsak följande. I januari 2005 skrev AA till länsstyrelsen och meddelade att han gått ur ett älgskötselområde och att han önskade återfå de två enkalvslicenser som han haft tidigare. Efter viss skriftväxling upplyste länsstyrelsen i ett meddelande den 13 april 2005 att om det gällde en fastighet så kunde endast ett enkalvsområde registreras. I en skrivelse den 19 maj 2005 önskade länsstyrelsen besked om huruvida ett enkalvsområde skulle registreras. AA ombads att höra av sig så snart som möjligt. AA besvarade skrivelsen den 23 maj 2005. Han framförde att han önskade två licenser men uppgav att ”då du motsätter dig detta får du väl reg. fastigheten A 9:1 som ett enkalvsområde tillsviada”. Därefter fattade länsstyrelsen beslut om registrering av ett licensområde. Av beslutet framgick hur det kunde överklagas. Av en skrivelse den 19 juli 2005 till länsstyrelsens chefsjurist BB framgick att AA kände sig orättvist behandlad.

Därefter anmodades länsstyrelsen att göra en utredning och yttra sig. I ett yttrande den 23 augusti 2006 anförde länsstyrelsen, genom landshövdingen CC, följande.

Den del av ärendet som berör länsstyrelsen avser registrering av enkalvsområde och länsstyrelsens handläggning i samband med sådan registrering för AA:s registerfastighet A 9:1. AA innehar en enkalvslicens för nämnda registerfastighet.

Bakgrund, tillämpliga regler och fördelning av licenser

Bakgrunden till ärendet är att länsstyrelsen i beslut 1995, givet den information som AA lämnat, registrerat tre olika licensområden för registerfastigheten A 9:1. De besluten upphävdes genom beslut den 22 och den 23 maj 1996 och de tre licensområdena blev till ett licensområde för nämnda registerfastighet. Efter överklagande prövades besluten av kammarrätten (dom 1995-07-12, bilaga 1) och av länsrätten (dom 1996-08-23, bilaga 2) som fastställde de beslut länsstyrelsen fattat.

AA:s registerfastighet kom senare att ingå i Hietaniemi norra älgskötselområde. I samband med utträde ur älgskötselområdet har AA begärt att få återgå till tidigare enkalvslicenser och därvid upplysts om att han endast kunde få en enkalvslicens för en registerfastighet. Beslut om en enkalvslicens till AA för A 9:1 har fattats av länsstyrelsen den 23 maj 2005.

Bestämmelser om jakt efter älg finns i 33 § jaktlagen (1987:259) där det bl.a. framgår att sådan jakt endast får meddelas efter licens från länsstyrelsen. Med stöd av jaktförordningen (1987:905) har Naturvårdsverket meddelat föreskrifter avseende jakt efter älg m.m. (bilaga 3). Av dessa föreskrifter framgår bl.a. att områden som innehas av en och samma jakträttshavare registreras som ett område men att länsstyrelsen får besluta om undantag från detta (3 §) och att länsstyrelsen vid varaktiga förändringar kan fatta nytt registreringsbeslut (6 §). Länsstyrelsen tillämpar regeln så att en registerfastighet tilldelas en licens. Lydelsen i 3 § är densamma som i Naturvårdsverkets tidigare föreskrift i ämnet från 1994 (dåvarande 6 §). Länsstyrelsens agerande i fråga om hur enkalvslicenser fördelas har – som nämnts ovan – prövats av länsrätten (bilaga 3) som lämnat AA:s besvär utan bifall.

AA har vidare anfört att hans rågranne tilldelats licenser på annat sätt samt att en person i hans närområde, DD tilldelats såväl enkalvslicens som B-licens.

Länsstyrelsens utredning visar att rågrannen – helt i linje med länsstyrelsens tillämpning av bestämmelserna – tilldelats två licenser för tre registerfastigheter. Alltså har även här tillämpats att inte mer än en licens ges för en registerfastighet. Den DD som AA hänvisar till är i själva verket två personer, en boende i Övertorneå kommun och en boende i Överkalix kommun.

Länsstyrelsens utredning visar således att inga felaktigheter förekommit i samband med länsstyrelsens hantering av tilldelning av enkalvslicens för anmälaren AA.

Särskilt om muntliga kontakter med EE (länsstyrelsens handläggare; JO:s anm.)

Inom ramen för länsstyrelsens utredning har EE tillfrågats om sina muntliga kontakter med anmälaren AA. Hon har uppgivit följande.

Vad gäller citatet på sidan 2 i anmälan, femte stycket ("vi beblandar oss inte ..."), har EE endast upplyst AA om att länsstyrelsen inte hanterar dessa frågor.

Vad gäller citatet på sidan 4 i anmälan, näst sista stycket ("I telefon var svaret 'ja'"), har EE upplyst AA om att det inte är några problem att gå in i eller ut ur älgskötselområden. EE har inte sagt att AA kan få igen två enkalvslicenser.

På sidan 5 i anmälan, andra stycket, finns påståenden om att "någon av de inblandade påpekat för länsstyrelsen ...". Något sådant påpekande till EE har inte skett.

På sidan 5 i anmälan, näst sista stycket, finns påstående om att EE gett rådet att betala in fällavgift direkt till kontaktmannens privata postgirokonto. Den enda upplysning EE lämnat är att fällavgiften från enskilda medlemmar inte kan betalas in direkt till länsstyrelsen utan att älgskötselområdet betalar in denna avgift till

länsstyrelsen genom en inbetalning för hela området. Detta administrativa förfarande tillämpas i relation till alla älgskötselområden och medlemmarna i dessa områden.

Det är beklagligt om AA på något sätt missförstått den muntliga information han fått från EE. Länsstyrelsens utredning ger emellertid inte vid handen att AA på något sätt skulle behandlats felaktigt eller fått felaktig eller vilseledande information av EE.

Brev till länsstyrelsen ställt till BB samt ärendet från 1996

Efter många år som länsstyrelsens chefsjurist pensionerades BB vid utgången av september 2005. Det brev som AA ställt till BB under semestertider 2005 diariefördes på en jurist vid rättsenheten för föredragning för en beslutande. I samband med att den juristen under sommaren 2006 i sin tur gick i pension visade det sig att brevet förblivit obesvarat.

Länsstyrelsen beklagar att AA inte fått svar på sitt brev. Eftersom det uteblivna svaret inte beror på något fel i rutiner utan är ett enstaka fel kan länsstyrelsen bara beklaga att brevet inte kommit att besvaras. De ställda frågorna besvaras i detta yttrande av vilket AA tillställs en kopia.

AA kommenterade remissvaret. Han vidhöll vad han tidigare anfört.

I ett beslut den 13 februari 2007 anförde *JO Berggren* följande.

Bedömning

JO:s tillsyn avser i första hand en kontroll av att myndigheterna och deras befattningshavare i sin verksamhet följer lagar och andra författningar samt i övrigt fullgör sina åligganden. Granskningen är av rättslig art och avser främst tillämpningen av gällande förfaranderegler. Däremot brukar JO inte pröva myndigheternas ställningstagande i sakfrågor, i synnerhet om besluten bygger på lämplighetsöverväganden eller förutsätter särskild sakkunskap. JO:s granskning är inte heller avsedd att föregripa eller ersätta den prövning som kan ske eller har skett i ordinarie ordning. Min utredning avser således frågan om handläggningen av AA:s ärende varit korrekt från formell synpunkt. Jag tar däremot inte ställning till hur många licensområden som skulle ha registrerats med anledning av AA:s ansökan.

Länsstyrelsen skall pröva ansökningar om registrering av licensområde för älgjakt, 33 § jaktlagen (1987:259). Länsstyrelsens beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol, 54 § samma lag. Ett beslut får överklagas av den som beslutet angår om beslutet går honom emot, 22 § förvaltningslagen (1986:223).

Av utredningen framgår att AA uttryckligen har önskat att länsstyrelsen skall registrera två licensområden. Efter skriftväxling mellan honom och länsstyrelsens handläggare har han emellertid slutligen sagt att ”då du motsätter dig detta får du väl reg. fastigheten A 9:1 som ett enkalvsområde tillsvidare”.

AA har uppenbarligen endast motvilligt gått med på att få enbart ett område inregistrerat. Självklart måste en handläggare få upplysa en sökande om det aktuella regelverket och även få redogöra för myndighetens praxis i liknande

ärenden. Handläggaren får emellertid inte agera på ett sådant sätt att en sökande känner sig mer eller mindre tvingad att avstå från att få sina yrkanden prövade av myndigheten. Mycket talar för att så har skett i detta fall, vilket hade kunnat undvikas om länsstyrelsen prövat AA:s ursprungliga yrkande om registrering av två områden. Ett eventuellt avslagsbeslut hade AA kunnat överklaga.

Länsstyrelsens beslut den 23 maj 2005 att registrera ett område har försetts med en anvisning om hur det kan överklagas. Som nyss nämnts kan ett beslut överklagas av den som beslutet angår om det gått honom emot. Eftersom beslutet innebär bifall till AA:s justerade ansökan så är det mycket tveksamt om han efter ett överklagande skulle ha kunnat få sin sak prövad av överinstansen.

Vad gäller myndighetens skyldighet att besvara brev från enskilda vill jag anföra följande. Enligt 4 § förvaltningslagen skall varje myndighet lämna upplysningar, vägledning, råd och annan sådan hjälp till enskilda i frågor som rör myndighetens verksamhetsområde. Hjälp skall lämnas i den utsträckning som är lämplig med hänsyn till frågans art, den enskildes behov av hjälp och myndighetens verksamhet. Frågor från enskilda skall besvaras så snart som möjligt.

AA:s brev till länsstyrelsen den 19 juli 2005 borde, som också länsstyrelsen anfört, ha besvarats.

Vad som i övrigt har anförts föranleder ingen ytterligare åtgärd av mig. Ärendet avslutas.